

Dnro 7361/91/2022

18.10.2022

Maa- ja metsätalousministeriö
Eija Kirjavainen
eija.kirjavainen@gov.fi

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kalastuslain muuttamiseksi (VN/1076/2021; VN/1076/2021-MMM-5)

Maa- ja metsätalousministeriö on pyytänyt tietosuojavaltuutetun toimistolta kirjallista asiantuntijalausuntoa hallituksen esityksestä kalastuslain muuttamisesta.

Esityksen mukaan kalastuslakiin esitetään lisättäväksi velvollisuus ilmoittaa vapaa-ajankalastuksessa saadut saaliit tiettyjen kalalajien tai -kantojen osalta. Ilmoitusvelvollisuuteen liittyy valtioneuvostolle esitettävä asetuksenantovaltuus, jonka nojalla laissa säädettyjen reunaehtojen puitteissa vapaa-ajankalastajan tulisi ilmoittaa tiedot saaliiksi ottamastaan tai vapauttamastaan kalasta sekä pyyntitapahtumasta Luonnonvarakeskukselle.

Luonnonvarakeskukselle puolestaan annettaisiin laissa tehtäväksi tuottaa kalakantoja ja kalastusta koskevaa tietoa. Lisäksi esitetään, että Luonnonvarakeskus laatisi kolmen vuoden välein raportin Suomen kalakantojen tilasta ja kalastuksesta sekä meri-alueen että sisävesien osalta Suomessa. Esitykseen sisältyy myös muutoksia kalataloushallinnon tietovarantojen sisältöön ja niiden käyttöön, terminologiaan sekä tietovarantojen rekisterinpitäjien vastuisiin ja tietojen ilmoittamatta jättämisen sanktiointiin.

Tietosuojavaltuutetun toimiston näkökulmasta ensisijaisia ovat esitykseen sisältyvät henkilötietojen käsittelyä koskeviin säännöksiin esitetyt muutokset. Lausuttavana olevassa hallituksen esityksessä todetaan, että tämä esitys selkeyttäisi ja täsmentäisi tietovarantojen ja rekistereiden pitämisen vastuita. Tietosuojavaltuutetun toimisto pitää lähtökohtaisesti aina hyvänä säädöstoimenpiteitä, joilla pyritään selkiyttämään rekisterinpitäjien rooleja ja vastuita.

Henkilötietojen käsittelystä kalastuslaissa

62 a § Saalisilmoitus

Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi pykälä, jossa säädettäisiin vapaa-ajankalastuksessa saatujen saaliiden ilmoitusvelvollisuudesta. Saalisilmoitus tulisi tehdä saaliiksi saaduista vaelluskaloista, sekä muista lajeista, joista säädettäisiin tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin, että 16 vuotta täyttäneen vapaa-ajankalastajan olisi tehtävä saalisilmoitus, mikäli se olisi tarpeen kyseisen lajin tai kannan kestävän käytön ja hoidon suunnittelemiseksi sekä järjestämiseksi tai luontaisen elinkierron

varmistamiseksi. Saalisilmoitus tehtäisiin pääasiallisesti Luonnonvarakeskuksen hallinnoimaan Omakala-tietojärjestelmään mobiiliapplikaation avulla. Ilmoituksen voisi tehdä myös internetissä tai paperisena. Ilmoitus tulisi tehdä myös vapautetuista kaloista ja saaliin ilmoittamisen lisäksi tulee antaa pyyntitietoja kuten ajankohta, pyyntialue ja -välinetietoja.

Tietosuojavaltuutetun toimisto katsoo, että alaikäisiltä vaadittavien ilmoitusten osalta on heidän asemansa erikseen arvioita myös tietosuojan näkökulmasta. Erityistä huolellisuutta tulee noudattaa, kun käsitellään lasten henkilötietoja ja varmistaa, että riskejä ei sääntelyyn tai sen käytännön toteuttamiseen liity, ja rekisterinpitäjän tulee myös huomioida rekistereissään ja käytännöissään se, että niissä on myös lasten henkilötietoja.

94 § Tietotojärjestelmän rakenne ja sisältö

Esityksen mukaan tietovaranto muodostuu:

- 1) kaupallisista kalastajista pidettävästä rekisteristä, jonka rekisterinpitäjänä toimivat ELY-keskukset. Rekisteriin merkitään kaupallisen kalastajan nimi ja henkilö-, yritys- tai yhteisötunnus sekä äidinkieli, kaupallisen kalastajan koti- tai asuinpaikkatiedot ja yhteystiedot, tieto siitä, mihin 88 §:ssä tarkoitettuun kaupallisten kalastajien ryhmään kalastaja kuuluu, tieto siitä harjoittaako kaupallinen kalastaja kalastusta sisävesillä vai merialueella, tiedot saalisilmoituksista sekä tieto rekisteröinnin alku- ja päättymisajan kohdasta;
- 2) kalastonhoitomaksurekisteristä, jonka rekisterinpitäjänä toimii Metsähallitus. Rekisteriin merkitään niiden Suomessa vakinaisesti asuvien henkilöiden nimet, osoitteet ja syntymäajat, joiden puolesta kalastonhoitomaksu on maksettu, suoritettujen kalastonhoitomaksun määrä, maksuaika sekä aika, jolta kalastonhoitomaksu on maksettu, lisäksi voidaan merkitä myös muita yhteystietoja;
- 3) omistajakorvausrekisteristä, jonka yhteisrekisterinpitäjinä toimivat ELY-keskukset ja kalatalousalueet. Rekisteriin merkitään 84 §:ssä tarkoitetut tiedot, vesialueen omistajan yhteystiedot tai yhteyshenkilöiden yhteystiedot;
- 4) istutusrekisteristä, jonka rekisterinpitäjänä toimivat ELY-keskukset. Rekisteriin merkitään jokaisesta kalanistutuksesta istuttajan, ilmoituksen jättäjän ja istutuserän vastaanottajan yhteystiedot, istutettu laji ja kanta, istutettavan erän alkuperä, istukkaiden koko, ikä ja kappalemäärä sekä istutuspaikka ja -aika;
- 5) kalatalousvelvoite- ja -maksurekisteristä, jonka rekisterinpitäjänä toimivat ELY-keskukset. Rekisteriin merkitään vesilain 3 luvun 15 §:ssä tarkoitettuja suunnitelmia koskevat tiedot;
- 6) kalatalousaluerekisteristä, jonka yhteisrekisterinpitäjinä toimivat ELY-keskukset ja kalatalousalueet. Rekisteriin merkitään kalatalousalueen nimi, alueellinen ulottuvuus, vastuhenkilöt, yhteystiedot ja kalatalousalueen päätösvaltaa käyttävän yleiskokouksen järjestämiseen tarvittavat tiedot;
- 7) kalastuksentralvojen rekisteristä, jonka rekisterinpitäjänä toimivat ELY-keskukset. Rekisteriin merkitään kalastuksentralvojen nimi ja kuva sekä syntymäaika, henkilötunnus,

hyväksynnän voimassaoloaika, valtuuttaja, toimialue sekä valtuutuksen voimassaoloaika;

8) kalastuksensääntelyyn liittyvästä tietoaaineistosta, jonka rekisterinpitäjänä toimivat ELY-keskukset. Rekisteriin merkitään tähän lakiin perustuvista sekä sen nojalla asetettavista viranomaisen kalastuksenrajoituksista rajoituksen tyyppi, rajoituksen sisältö, rajoitusalue sekä rajoituksen kesto; sekä

9) vapaa-ajankalatalouden saalisrekisteristä, jonka rekisterinpitäjänä toimii Luonnonvarakeskus. Rekisteriin merkitään tämän lain 62 §:ssä tarkoitetun saalisilmoituksen perusteella kalastajan nimi tai kalastusmatkailutilaisuuden järjestäjän nimi, tiedot pyydetystä kalasta, pyyntiväline, päivämäärä ja pyyntialue.

Esityksen mukaan rekistereihin saadaan tallettaa myös muita 93 §:ssä tarkoitettujen tehtävien hoitamiseksi välttämättömiä tietoja sekä tietovarannon käyttötarkoituksen kannalta tarpeellisia tietoja, ei kuitenkaan henkilötietoja.

Tietosuojavaltuutetun toimisto muistuttaa, että Tietosuojasetuksen 5.1.c artiklan mukaan henkilötietojen on oltava asianmukaisia ja olennaisia ja rajoitettuja siihen, mikä on tarpeellista suhteessa niihin tarkoituksiin, joita varten niitä käsitellään ("tietojen minimointi") sekä esittää harkittavaksi sen varmistamista, ettei tarpeettomia henkilötietoja kerätä tai muutoin käsitellä esitetyn kalastuslainmukaisissa tarkoituksissa.

95 a § Kalavarojen käytön ja hoidon tietovarannon tietojen luovuttaminen

Esityksen mukaan tietovarannon tietoja voidaan luovuttaa vesilain tai ympäristönsuojelulain (527/2014) mukaisen velvoitetarkkailun tekemiseen tai opinnäytetyön tekemiseen, jos tietojen luovuttamista voidaan pitää tutkimus- tai tarkkailusuunnitelman perusteella tarpeellisenä ja jos tutkimustyöllä on vastuullinen ohjaaja tai siitä vastaava ryhmä. Tietojen luovutuksen edellytyksenä on lisäksi, etteivät yksittäistä henkilöä koskevat tiedot paljastu ulkopuolisille ja että henkilötiedot hävitetään, kun ne eivät enää ole tarpeen tutkimuksen suorittamiseksi tai sen tulosten asianmukaisuuden varmistamiseksi.

Tietosuojavaltuutetun toimisto esittää lainsäädännön jatkovalmistelussa harkittavaksi, olisiko perusteltua lisätä 95 a §:n yksityiskohtaisiin perusteluihin maininta siitä, että luovutettaessa tietoja kalavarojen käytön ja hoidon tietovarannosta opinnäytetöiden tekemiseksi, tulisi kiinnittää erityistä huomiota siihen, ettei luovuteta tarpeettomasti henkilötietoja. Henkilötietoja ei tule käsitellä tarpeettomasti ja niitä käsiteltäessä tulee noudattaa erityistä huolellisuutta.

98 § Asetuksenantovaltuus

Esityksen mukaan Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä kalavarojen käytön ja hoidon tietovarannon rakenteesta ja sisällöstä sekä rekistereiden ja tietoaaineistojen käytöstä ja yhteentoimivuuden varmistamisesta.

Tietosuojavaltuutetun toimisto yhtyy hallituksen esityksen perusteluissa esitettyyn tulokintaan siitä, että kalavarojen käytön ja hoidon tietovarannon käyttötarkoituksen yhteydessä tapahtuvasta henkilötietojen käsittelystä on tarpeen säätää säädöstasolla, kuten nyt ollaan esityksen mukaan tekemässä.

Apulaistietosuojavaltuutettu

Annina Hautala

Ylitarkastaja

Camilla Ekberg

Asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi tarvittaessa tarkistaa tietosuojavaltuutetun toimiston kirjaamosta.

Tietosuojavaltuutetun toimiston yhteystiedot

Postiosoite: PL 800, 00531 Helsinki

Sähköposti: tietosuoja@om.fi

Puhelinvaihde: 029 566 6700

Verkkosivut: www.tietosuoja.fi